

[Lars Emil Johansen.]

Jeg finder det vigtigt, at dette siges udtrykkeligt af hensyn til de fortsatte forhandlinger om hjemmestyre i Grønland, forhandlinger, der foregår mellem to parter, nemlig de danske og de grønlandske politiske forhandlingspartnere. Der skal ikke herske den mindste tvivl om, at vi fra grønlandsk side ønsker at opretholde rigsfællesskabet med Danmark i den nuværende situation og ganske givet også langt ind i fremtiden, men det skal til gengæld også siges lige så klart, at et sådant ønske fra Grønlands side om rigsfællesskabets opretholdelse, der ikke udelukkende skyldes Grønlands egen svage økonomiske situation, men som også har noget at gøre med de biologiske og andre former for bindinger, som et mere end 250-årigt så at sige skæbnefællesskab har medført, ikke må forlede den danske offentlighed til at tro, at man kan gøre, hvad man vil med det grønlandske folk blot med en trussel om at ophæve Grønlands rigsfællesskab med Danmark, såfremt det grønlandske folk ikke skulle makke ret for det, man fra dansk side anser som en forudsætning for rigsfællesskabets opretholdelse. Eller sagt på en anden måde: det brede grønlandske ønske om opretholdelse af det dansk-grønlandsk-færøske rigsfællesskab betyder selvfølgelig ikke, at vi i Grønland ønsker at bevare rigsfællesskabet for enhver pris, men at vi selvfølgelig ikke vil kunne arbejde for bevarelsen af dette rigsfællesskab, såfremt dette skulle vise sig at virke destruktivt eller blive anvendt destruktivt for det grønlandske folks eksistens som et folk med egen identitet, egen kultur og egne og forskellige naturmæssige forudsætninger.

Grønlands landsråd, hvis indstillinger dette ting traditionen tro så godt som altid følger, har gennem en enstemmig vedtaget principbeslutning den 28. oktober 1975 rejst et klart politisk krav om, at loven om minerale råstoffer i Grønland, der i sin nuværende formulering giver staten ejendomsretten til grønlandske naturrigdomme, ændres, således at det grønlandske folks ejendomsret til deres eget land, Kalâtdlit-nunât, det grønlandske folks land, og dets rigdomme kommer til at fremgå klart heri. Jeg tillægger denne principbeslutning i landsrådet en stor og afgørende politisk betydning for den kommende hjemmestyreordning i Grønland, ikke af de grunde, som en del af den danske presse og debatter i forskellige andre fora tilsyneladende har lagt i dette kravs indhold og sigte. Jeg mener nemlig, at

det er en fejlagtig, men alligevel nok ret så typisk dansk fortolkning, når landsrådets og dermed også det grønlandske folks krav om ændring af mineloven opfattes som et udtryk for, at nu vil man sandelig selv beholde det udbytte, man i bedste fald kan få ud af såvel konstaterede som potentielle naturrigdomme i Grønland. Det er derfor nødvendigt at understrege, at det grønlandske folks krav om ejendomsret til deres eget land ikke primært har noget at gøre med penge eller guldgraverdrømme, men med noget langt mere værdifuldt, ja, noget fundamentalt nødvendigt for et folks eksistens, nemlig retten til at være egen herre i eget hus.

Spørgsmålet om klarlæggelse af det grønlandske folks ejendomsret til den grønlandske undergrund er uden tvivl den hidtil vanskeligste og mest afgørende styrkeprøve for den dansk-grønlandske vilje til at videreføre rigsfællesskabet på en måde, der tager sit udgangspunkt i gensidig respekt og gensidig tillid.

I det nuværende folketing er der efter partiernes grønlandspolitik at dømme et klart flertal for en gennemførelse af en grønlandsk hjemmestyreordning. Det er derfor også yderst vigtigt at sige det krystalklart, at det grønlandske folks ejendomsret til den grønlandske undergrund er både en naturlig og en absolut nødvendig del af et reelt grønlandsk hjemmestyre. Uden dette vil et grønlandsk hjemmestyre være en narresut og en illusion, som kun vil lægge kimen til fremtidige stridigheder i bedste kolonimagt-koloniland-stil.

Lad mig til slut sige, at jeg håber, at dette indlæg kan være medvirkende til at affeje de mange misforståelser, som også nogle af dette tings medlemmer har gjort sig til talsmænd for i den daglige debat i pressen her i Danmark. Altså: vi er fra grønlandsk side helt på det rene med, at rigsfællesskabets forpligtelser bl. a. består i, at Danmark og Grønland må være fælles om det udbytte, der eventuelt kan komme som følge af udvinding af nogle af Grønlands formodede naturrigdomme. Men man må forstå, at vi hverken kan eller vil overlade den politiske myndighed for anvendelse af disse rigdomme til andre end netop de myndigheder, det grønlandske folk har givet et sådant mandat. Lige så lidt som isbjørnene vil give afkald på deres pels i levende live, lige så lidt vil det grønlandske folk give afkald på Grønland i levende live.